

eksportlandet. Dette er imidlertid kun en hovedregel, da det afgørende kriterium er, at tilladelse skal være opnået på et tidspunkt, hvor formidleren stadig har kontrol over produkterne og kan bestemme, om de skal udføres eller ej.

2.4.9. Norge

I Norge er der med hjemmel i lov af 18. december 1987 om kontrol med eksport af strategiske varer, tjenester og teknologi mv. udstedt forskrifter af 10. januar 1989. Det er i § 1, litra h, bestemt, at personer med bopæl eller opholdssted i Norge og norske selskaber, stiftelser og sammenslutninger ikke uden tilladelse fra Udenrigsministeriet må drive handel med, formidle eller på anden måde bistå med salg af våben og militært udstyr fra ét fremmed land til et andet.

Det fremgår ikke udtrykkeligt af loven, hvor grænsen går, før en tilladelse er påkrævet, og der er kun lidt norsk retspraksis om denne bestemmelse. De norske myndigheder har imidlertid oplyst, at kravet om en gyldig tilladelse formentlig først vil gælde i tilfælde, når en aktivitet klart kan knyttes til, at der foreligger en vis konkretisering om »salg«. Det vil sige, at kravet om en gyldig tilladelse først gælder, når der er etableret kontraktforhandlinger, som viser, at det drejer sig om et salg (dvs. når det er muligt at føre bevis fra myndighedernes side for, at der er tale om et salg). Generelle kontakter om mulige operationer vil derimod ikke kræve tilladelse.

2.4.10. USA

Efter amerikansk ret, nærmere bestemt 'International Traffic in Arms Regulation' (ITAR), skal alle amerikanske våbenformidlere, uanset bopæl, samt udlændinge med bopæl i USA som udgangspunkt dels registreres som sådanne og dels have tilladelse til konkrete formidlingsaktiviteter.

En formidler defineres i loven som en person, der optræder som mellemmand (agent) for andre ved forhandling, etablering af kontakt, køb, salg og overførsel af forsvarsmateriel og -ydelser.

Formidlingsaktiviteter defineres som dette at optræde som formidler, jf. definitionen ovenfor, og angives at omfatte finansiering, transport, befragtning, fremstilling, eksport eller import af forsvarsmateriel og -ydelser. Personer, der alene transporterer våben uden samtidig at optræde som formidlere, er ikke omfattet af reglerne og skal hverken registreres eller indhente tilladelse.

2.4.11. Sammenfatning

For de fleste af de ovennævnte landes vedkommende (Finland, Holland, Storbritannien, Sverige, Tyskland og Norge) er formidling af våbenoverførsler mellem tredjelande generelt omfattet af kontrolreglerne. Kun Østrig har begrænset anvendelsesområdet til overførsler mellem ikke-EU-lande. I øvrigt skiller Frankrig sig ud ved generelt at kræve forudgående registrering af våbenformidlere, mens der kun kræves konkret tilladelse til formidling af våben fra Frankrig (dvs. i forbindelse med eksport).

Kun Storbritannien har – delvis, jf. nedenfor – foretaget en geografisk afgrænsning af de formidlingsaktiviteter, der er omfattet af reglerne om kontrol med våbenformidling (dvs. at kun handlinger foretaget på et nærmere angivet geografisk område er omfattet). Hovedparten af landene har i stedet afgrænset retssubjektet for reglerne (dvs. at kun handlinger foretaget af bestemte persongrupper er omfattet), så formidling foretaget af personer med bopæl/fast opholdssted/hjemsted i det pågældende land er omfattet af kontrolreglerne, uanset hvor formidlingsaktiviteterne finder sted. Dette gælder således i alt væsentligt for Belgien, Finland, Holland, Sverige, Østrig, og Norge. Retstilstanden i Tyskland er ikke nærmere oplyst på dette punkt.

De britiske regler om kontrol med formidling af militært udstyr gælder som udgangspunkt kun handlinger foretaget i Storbritannien. Dog gælder reglerne om kontrol med formidling af langtrækkende missiler og dele hertil, torturudstyr og enhver form for militært udstyr, som er beregnet for embargobelagte destinationer, både handlinger foretaget i Storbritannien og handlinger foretaget af britiske statsborgere i udlandet, uanset hvor de har bopæl/opholdssted.

Også de amerikanske regler om våbenformidling skiller sig ud, idet reglerne gælder alle amerikanere, uanset hvor de har bopæl, og udlændinge med bopæl i USA.

Vedrørende elementerne i kontrolsystemet er der en overvejende tendens til alene at kræve, at formidlere indhenter konkrete tilladelser til formidlingsaktiviteterne (en tilladelsesordning). Dette er således tilfældet i Belgien, Finland, Storbritannien, Tyskland, Østrig, og Norge.

Frankrig har derimod alene en ordning med forudgående registrering af og efterfølgende oplysningspligt for formidlerne. I Sverige kræves der såvel en forudgående autorisation som kon-